

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN MENETTELYTAPAOHJEET

laadittu Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 11.3 artiklan mukaisesti

(2001/C 76/11)

1. JOHDANTO

Nämä menettelytapaohjeet (jäljempänä "ohjeet") ovat kaikkien Euroopan keskuspankin (EKP) palveluksessa olevien henkilöiden (jäljempänä "EKP:n työntekijät") ohjeisto ammattietikkaan liittyvissä kysymyksissä sekä muodostavat viitekehysten tasovaatimuksille, joita EKP:n kanssa tekemisissä olevilla kolmansilla osapuolilla on oikeus esittää EKP:n menettelytapojen suhteen. Näissä ohjeissa on määritelty eettiset säännöt ja normit, joita EKP:n työntekijöiden on noudatettava. Ohjeiden perusteella voidaan arvioida, missä määrin EKP:n työntekijät täyttävät jo omaksumansa velvoitteet. Ohjeet perustuvat yksittäisten EKP:n johtokunnan jäsenten kanssa tehtyjen sopimusten ehtoihin, Euroopan keskuspankin palvelussuhteen ehtoihin (jäljempänä "palvelussuhteen ehdot") ja kaikkiin niitä soveltaviin asiakirjoihin, eikä ohjeilla rajoiteta mainittujen sopimusten, palvelussuhteen ehtojen ja asiakirjojen soveltamista. Ohjeissa annetaan neuvoja ja määritellään eettisiä sääntöjä, normeja ja arviointiperusteita myös EKP:n johtokunnan jäseniä varten.

2. PERUSPERIAATTEET

EKP:n työntekijöiden edellytetään olevan lojaaleja yksinomaan EKP:lle, toimivan rehellisesti, riippumattomasti, puolueettomasti, tahdikkaasti ja tavoittelematta omaa tai kansallista etua, noudattavan korkeita ammattieettisiä periaatteita ja välttävän eturistiriitoihin johtavia tilanteita.

EKP:n työntekijöitä kannustetaan toimimaan henkilökohtaisissa suhteissaan EKP:ssä eurooppalaisina ja Euroopan unionin kansalaisina, mitään tiettyä kansallisuutta suosimatta, jäsenvaltioiden monikulttuurista perintöä hyödyntäen sekä kulttuurirajat ylittävään yhteistyöhön ja yhteishengen luomiseen pyrkien.

2.1 Tasa-arvoinen kohtelu ja syrjäntäkielto

EKP:n työntekijöiden on vältettävä kaikenlaista syrjäntää ja erityisesti syrjäntää, joka perustuu rotuun, kansalaisuuteen, sukupuoleen, ikään, fyysiseen vammaan, seksuaaliseen suuntautuneisuuteen tai poliittiseen, eettiseen taikka uskonnolliseen vakaumukseen.

EKP ei salli sukupuolista häirintää eikä minkäänlaista henkistä tai fyysistä kiusaamista. Yhteisön lainsäädännössä sukupuolinen häirintä määritellään "epätoivotuksi seksuaaliseksi käytökseksi tai muuksi sukupuoleen perustuvaksi käytökseksi, joka loukkaa naisten tai miesten koskemattomuutta työpaikalla. Sukupuoli-

linen häirintä voi ilmetä epätoivotuna fyysisenä, sanallisena tai sanattomana toimintana" ⁽¹⁾. EKP:n työntekijöiden on käytäyttyävä hienotunteisesti ja kunnioitettava muita ihmisiä sekä lakattava välittömästi käyttäytymistä tavalla, jonka toinen henkilö ilmaisee kokevansa loukkaavana. EKP:n työntekijöille ei saa koitua minkäänlaista haittaa siitä, että he estävät häirinnän tai kiusaamisen tai ilmoittavat siitä.

2.2 Ahkeruus, tehokkuus, vastuu

EKP:n työntekijöiden edellytetään aina suorittavan heille uskotut velvollisuudet ja tehtävät ahkerasti, tehokkaasti ja parhaan kykynsä mukaan. Heidän edellytetään muistavan tehtäviensä ja velvollisuuksiensa tärkeys ja ottavan huomioon yleisön odotukset EKP:n työntekijöiden moraalista, käyttäytyvän tavalla, joka ylläpitää ja edistää yleisön luottamusta EKP:hen, sekä edistävän tehokasta hallintoa.

2.3 Säästösten noudattaminen

Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan mukaisesti EKP:n työntekijöiden erioikeudet ja vapaudet myönnetään heille yksinomaan EKP:n etuun liittyen. Nämä erioikeudet ja vapaudet eivät vapauta EKP:n työntekijöitä heidän yksityisistä velvoitteistaan tai sovellettavien kansallisten lakien noudattamisesta. EKP:n työntekijöiden on erityisesti noudatettava Saksassa voimassa olevaa rikoslakia ja järjestysmääräyksiä kaikilta osin.

3. SUHTEET ULKOMAILMAAN

3.1 Riippumattomuus

3.1.1 Ulkoisten vaikutteiden välttäminen

Riippumattomuuden periaatteesta määrätään Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä "perussääntö") 7 artiklassa. EKP:n työntekijöiden tulee kaikissa suhteissaan kolmansiin osapuoliin tukea EKP:n sitoumusta noudattaa toiminnassaan riippumattomuuden periaatetta. Täten EKP:n työntekijät eivät saa pyytää tai ottaa ohjeita miltään hallitukselta, viranomaiselta, organisaatiolta tai EKP:n ulkopuoliselta henkilöltä.

⁽¹⁾ Naisten ja miesten koskemattomuuden suojelusta 27 päivänä marraskuuta 1991 annettu komission suositus, EYVL L 49, 24.2.1992, s. 1—8 (suomenkielistä toisintoa ei ole saatavilla).

3.1.2 Neuvottelut tulevista palvelussuhteista EKP:n ulkopuolella

EKP:n työntekijöiden on osoitettava kunniallisuutta ja pidättyvyyttä sekä neuvotteluissaan tulevista palvelussuhteista että toimimisesta asiantuntijatehtävissä sen jälkeen kun heidän työsuhhteensa EKP:ssä on päättynyt, varsinkin jos kyseisten tehtävien tarjoajana on rahoituslaitos tai EKP:n alihankkija. EKP:n työntekijöiden edellytetään pidättyvän kaikkien mahdolliseen tulevaan työnantajaan liittyvien asioiden käsittelemisestä siitä lähtien, kun kyseiset neuvottelut on aloitettu tai kun on tiedossa, että neuvottelut mahdollisesti tullaan aloittamaan, mikäli neuvottelujen jatkaminen saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa EKP:n työntekijöitä syytettäisiin eturistiriitojen aiheuttamisesta tai asemansa väärinkäyttämisestä EKP:ssä.

3.1.3 Lahjat ja kunnianosoitukset

Riippumattomuuden periaatteen mukaisesti EKP:n työntekijät eivät saa anoa, vastaanottaa tai hyväksyä mitään EKP:n ulkopuolelta tarjottavia tai alaiensa tarjoamia rahallisia tai ei-rahallisia etuja, korvauksia, palkkioita tai lahjoja, jotka eivät ole määrältään tavanomaisia tai merkityksettömiä ja jotka jollakin tavoin liittyvät EKP:n työntekijän toimintaan EKP:ssä.

Kunnianosoituksista tai kunniamerkeistä, joita kansalliset viranomaiset myöntävät EKP:n työntekijöille tunnustuksena EKP:ssä suoritetusta palveluksesta, on ensin ilmoitettava ja neuvoteltava EKP:n puheenjohtajan kanssa.

3.1.4 Työn ulkopuolinen toiminta

EKP:n työntekijät voivat työajan ulkopuolella osallistua palkattomaan toimintaan muulla kuin pankki- ja rahoituslalla, joko kulttuurin, tieteen, koulutuksen, urheilun, uskonnon, avustustyön, sosiaalityön tai muun hyväntekeväisyystoiminnan piirissä, ellei kyseinen toiminta haittaa työntekijän EKP:hen liittyvien velvoitteiden täyttämistä. Tällainen palkallinen toiminta ja muu työajan ulkopuolinen toiminta edellyttää ennakkohyvääksyntää palvelussuhteen ehtojen mukaisesti.

EKP:n työntekijöitä kehoitetaan osoittamaan harkintaa ja varovaisuutta kaikessa poliittisessa toiminnassa, jotta EKP:n asema säilyy riippumattomana ja puolueettomana. EKP toivoo erityisesti, ettei sen ylempi johto pyrkisi merkittäviin asemiin poliittisissa puolueissa tai jatkaisi tällaisessa asemassa toimimista. EKP:n työntekijät eivät työaikana saa harjoittaa poliittista toimintaa EKP:n välineitä käyttäen tai EKP:n tiloissa.

EKP:n työntekijät voivat kuulua akateemisiin järjestöihin ja osallistua niiden tieteelliseen ja käytännön kehittämiseen. EKP:n työntekijät voivat etenkin osallistua tutkimukseen, sekä luennoita, kirjoittaa artikkeleita tai kirjoja tai harjoittaa muuta samankaltaista toimintaa, jonka aihe liittyy heidän työhönsä, sillä edellytyksellä, että johtokunta sen hyväksyy. EKP:n työntekijöiden on kuitenkin ilmaistava selvästi, että he osallistuvat kyseiseen tieteelliseen tai akateemiseen toimintaan yksityishenkilöinä ilman EKP:n myötävaikutusta. EKP:n työntekijät eivät saa esittää edustavansa EKP:n virallista kantaa, ellei heille ole annettu tähän ennalta lupaa.

EKP:n työntekijät eivät saa pyytää eivätkä vastaanottaa mistään työn ulkopuolella harjoittamastaan työtehtäviinsä liittyvästä toiminnasta rahallista tai muuta palkkiota kuin ainoastaan omien kulujensa kattamiseen, jollei EKP:n johtokunta ole antanut siihen lupaa.

3.2 Luottamuksellisuus ja yleisön oikeus saada tietoa asiakirjoista

Perussäännön 38 artiklassa, palvelussuhteen ehdoissa ja kaikissa niitä soveltavissa asiakirjoissa mainitun salassapitovelvollisuuden mukaisesti EKP:n työntekijät eivät saa ilmaista tehtäviensä yhteydessä halluunsa saamiaan luottamuksellisia tietoja. EKP:n työntekijöiden on pyydettävä lupa todistamiseen oikeudenkäynnissä tai muussa menettelyssä, ja lupa myönnetään, mikäli todistamisesta kieltäytyminen aiheuttaisi EKP:n työntekijälle rikos-oikeudellisia seuraamuksia. Lupaa ei kuitenkaan tarvita silloin, kun EKP:n työntekijä on kutsuttu todistajaksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen EKP:n ja EKP:n henkilöstöön kuuluvan tai kuuluneen välisessä asiassa.

Salassapitovelvollisuuteen liittyvät velvoitteet eivät rajoita 3 päivänä marraskuuta 1998 tehtyyn EKP:n päätökseen (EKP/1998/12 ja sen myöhemmät muutokset) perustuvaa yleisön oikeutta saada tietoja asiakirjoista.

3.3 Suhde yleisöön

3.3.1 Peruseriaatteen

EKP:n työntekijöiden on oltava helposti lähestyttäviä, tehokkaita, asiallisia ja kohteliaita suhteessa yleisöön. EKP:n työntekijöiden on siinä määrin kuin mahdollista varmistettava, että yleisö saa tarvitsemansa tiedot. Tällaisten tietojen, kuten myös mahdollisten syiden, joiden perusteella tietoja ei voida antaa, on oltava selkeitä ja ymmärrettäviä.

3.3.2 Tietosuojat

Yksittäisten kansalaisten henkilötietoja käsittelevien EKP:n työntekijöiden on noudatettava yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 95/46/EY⁽¹⁾ säädettyjä periaatteita. Kyseiset EKP:n työntekijät eivät etenkään saa käyttää henkilötietoja laitomiin tarkoituksiin tai antaa tällaisia tietoja muille kuin niiden vastaanottamiseen luvan saaneille henkilöille.

3.3.3 Valitukset

EKP:n työntekijöiden on varmistettava, että EKP:n tekemissä päätöksissä, joilla saattaa olla epäsuotuisia vaikutuksia kolmannen osapuolen oikeuksiin tai etuihin, kerrotaan oikeudesta riitauttaa päätös ja mainitaan toimivaltaiset valitusviranomaiset ja oikeuden käyttämisestä koskevat määräajat.

⁽¹⁾ Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

3.4 Suhteet tiedotusvälineiden edustajiin

EKP:n työntekijöiden tulee pidättäytyä antamasta haastatteluja ja toimittamasta epävirallista tietoa (eli tietoa, joka ei ole julkista) tiedotusvälineiden edustajille omasta aloitteestaan tai tiedotusvälineiden pyynnöstä, jollei heille ole annettu siihen lupaa. EKP:n työntekijöiden on harkittava huolellisesti, mitä Euroopan keskuspankkijärjestelmään (EKPJ) liittyvää tietoa he voivat antaa tiedotusvälineiden edustajille tavatessaan näitä epävirallisesti.

3.5 Suhteet kansallisiin keskuspankkeihin

EKP:n työntekijöiden ja heidän EKPJ:hin kuuluvissa kansallisissa keskuspankeissa työskentelevien kollegojensa tulee toimia molempia osapuolia hyödyttävässä läheisessä yhteistyössä. EKP:n ja kansallisten keskuspankkien välisessä yhteistyössä on noudatettava syrjintäkiellon ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteita, ja kohdeltava kaikkien kansallisuuksien edustajia samalla tavalla. Yhteistyö ei kuitenkaan saa rajoittaa salassapidon periaatteen noudattamista silloin, kun salassapito on tarpeen. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että kaikki EKPJ:n keskuspankit eivät kuulu eurojärjestelmään, mikä vaikuttaa yhteistyön laajuuteen EKPJ:n sisällä.

EKP:n työntekijöiden on kaikissa suhteissaan keskuspankkeihin oltava lojaaleja EKP:lle ja otettava huomioon EKP:n puolueeton asema EKPJ:ssä.

3.6 Eurooppalaiset toimielimet ja elimet sekä kansalliset viranomaiset

EKP:n työntekijät edustavat aina EKP:n kantaa niin virallisissa kuin epävirallisissakin suhteissaan eurooppalaisten toimielinten, muiden eurooppalaisten elinten ja kansallisten viranomaisten edustajiin, jos ja kun EKP on määrittänyt kantansa asiaan; mikäli EKP ei ole määrittänyt kantaansa, EKP:n työntekijöiden on henkilökohtaisia näkemyksiään esittäessään ilmaista selvästi, että kyse ei ole EKP:n kannasta. Suhteet eurooppalaisiin toimielimiin ja elimiin vaativat erityistä huomiota, ja EKP:n työntekijöiden on oltava niissä erityisen helposti lähestyttäviä; toisaalta EKP:n työntekijöiden on taattava perussäännön mukaisesti EKP:n riippumattomuus ja salassapitovelvollisuuden noudattaminen.

EKP:n työntekijöiden tulee ilmoittaa esimiehelleen kaikista sopimattomista yrityksistä vaikuttaa EKP:n tehtävien suorittamiseen.

3.7 Yksityinen sijoitustoiminta ja eturistiriidat

EKP:n tehtäviin ja toimintaan kuuluvat rahoitustoimet rahoituslaitosten kanssa sekä useat muut liiketoimet. Niihin kuuluvat myös sellaisten päätösten analysointi ja valmistelu, jotka voivat vaikuttaa markkinoiden kehitykseen. EKP:n työntekijöiden on tässä ja muussa ammatillisessa toiminnassaan huolehdittava siitä, että heidän asemansa säilyy riippumattomana ja puolueettomana.

3.7.1 Mahdollisten eturistiriitatilanteiden välttäminen

EKP:n työntekijöiden tulee välttää kaikkia tilanteita, joista voi aiheutua eturistiriitoja. Eturistiriitoja syntyy, jos EKP:n työntekijä tavoittelee yksityisiä tai henkilökohtaisia etuja, jotka voivat vaikuttaa hänen tehtäviensä puolueettomaan ja objektiiviseen hoitamiseen tai joilla näyttää olevan tämänkaltainen vaikutus. Yksityisillä tai henkilökohtaisilla eduilla tarkoitetaan kaikkea mahdollista hyötyä EKP:n työntekijälle itselleen, hänen perheelleen, muille sukulaisilleen tai hänen ystävä- ja tuttavapiirilleen.

3.7.2 Tavaroiden ja palvelujen tarjouskilpailuja koskevat tiedot

Tarjouskilpailumenettelyn aikana EKP:n työntekijöiden tulee käyttää viestinnässä ainoastaan virallisia kanavia ja välttää tietojen antamista suullisesti.

3.7.2 Tavaroiden ja palvelujen tarjouskilpailuja koskevat tiedot

3.7.3 Sisäpiirikauppa

EKP:n työntekijöiden on noudatettava johtokunnan hyväksymiä sääntöjä sisäpiirikaupasta.

3.7.3 Sisäpiirikauppa

3.8 Suhteet eturyhmiin

Suhteissa eturyhmiin tulee noudattaa tiettyjä ammattieettisiä perussääntöjä. EKP:n työntekijöiden tulee varmistaa, että kaikki eturyhmien edustajat ilmoittavat selvästi kuuluvansa eturyhmään, määrittelevät selvästi, missä asemassa he toimivat, sekä mainitsevat kaikkien muiden EKP:n työntekijöiden nimet, joihin he ovat olleet yhteydessä samaan asiaan liittyen.

4. EKP:n SISÄISET SUHTEET

4.1 Lojaalisuus ja yhteistyö

EKP:n työntekijöiden kannalta lojaalisuus merkitsee paitsi esimiesten antamien tehtävien suorittamista ja heidän ohjeidensa ja raportointilinjojen noudattamista myös yhteistyötä, avunantoa, avoimuutta ja suoruutta kaikessa kanssakäymisessä esimiesten ja kollegojen kanssa. EKP:n työntekijöiden tulee erityisesti pitää kollegansa ajan tasalla kulloistenkin töiden suhteen ja olla avoimia heidän myötävaikutukselleen. EKP:n työntekijöiltä edellytettävän lojaalisuuden vastaista on tehtävien hoitoon mahdollisesti vaikuttavien tietojen salaaminen esimiehiltä tai kollegoilta, erityisesti oman edun tavoittelemiseksi; väärien, epätarkkojen tai liioiteltujen tietojen antaminen; kieltäytyminen yhteistyöstä kollegojen kanssa tai pyrkimykset estää normaalien menettelytapojen noudattaminen.

Kaikessa viestinnässä tulee ottaa asianmukaisella tavalla huomioon raportointilinjat, ja asiakirjat tulee toimittaa myös kaikille kollegoille, joita asia koskee. Johtajien alaisilleen antamien suullisten ja kirjallisten ohjeiden on oltava selkeitä ja ymmärrettäviä.

4.2 EKP:n resurssien käyttö

EKP:n työntekijöiden edellytetään kunnioittavan ja suojelevan EKP:n omaisuutta eikä sallivan kolmansien osapuolten käyttäen hyväkseen EKP:n palveluita ja/tai välineitä. EKP:n työntekijöilleen tarjoamat välineet ja tilat on tarkoitettu ainoastaan työkäyttöön, ellei yksityiseen käyttöön ole erikseen annettu lupaa joko asiaa koskevien sisäisten sääntöjen tai käytänteiden nojalla tai tapauskohtaisesti.

EKP:n työntekijöiden edellytetään myös pyrkivän rajoittamaan EKP:n kustannuksia ja menoja kaikin kohtuullisin ja tarkoituksenmukaisin keinoin ja aina kun se on mahdollista, jotta käytettävissä olevia resursseja voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

5. MENETTELYTAPAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN

5.1 EKP:n työntekijöiden rooli

Näiden ohjeiden asianmukainen noudattaminen riippuu ennen kaikkea EKP:n työntekijöiden ammattitaidosta, omastatunnosta ja terveestä järjestä.

Sen lisäksi, että johtavissa asemissa olevien EKP:n työntekijöiden edellytetään valvovan näiden ohjeiden noudattamista, heidän edellytetään myös itse näyttävän esimerkkiä näiden ohjeiden periaatteiden ja sääntöjen noudattamisessa.

5.2 Eettisten asiain neuvonantaja

Mikäli EKP:n työntekijöillä on kysyttävää menettelytapaohjeiden noudattamisesta, heidän tulee kääntyä henkilöstösäännöissä mainitun eettisten asiain neuvonantajan puoleen. Mikäli EKP:n työntekijän toiminta on eettisten asiain neuvonantajan antamien ohjeiden ja tämän kehittämien selittävien eettisten sääntöjen mukaista, EKP:n työntekijään ei kohdisteta kurinpitotoimia EKP:hen liittyvien velvollisuuksien laiminlyönnin vuoksi. Tällaiset ohjeet eivät kuitenkaan vapauta EKP:n työntekijää EKP:n ulkopuolisista vastuista.

5.3 Jakelu ja julkaiseminen

Nämä ohjeet jaetaan kaikille EKP:n työntekijöille. Ohjeet julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.